

Samouprava

GLASILO ŽUPANSKE ZVEZE V LJUBLJANI

LETO 1937 LJUBLJANA, V JUNIJU 1937 ŠTEVILKA 4

Dr. A. Sraj:

Občinska kronika.

Namen in vsebina občinske kronike. (Nadaljevanje.)

Da smo takoj spočetka na jasnem, poudarjam, da občinska kronika ni zgodovina občine. Zgodovina je nekaj drugega. Ona gleda nazaj in raziskuje preteklost občine; namenjena je za tisk. Kronika pa je rokopis; kronika gleda naprej in pridržuje in hrani dogodke sedanjosti za bodočnost. Kronika je najbolj podobna dnevniku, ki se more vsak čas pričeti in v katerega je samo treba redno vpisovati tekoče dogodke; ti vpisi tvorijo spominsko knjigo, ki poroča zanamcem o naši dobi in njenih dogajanjih. Kroniko more torej pisati vsakdo, ki pazljivo motri življenje v občini, dočim piše zgodovino le zgodovinar.

Kronika sicer ni zgodovina, je pa bodoča zgodovina odnosno služi bodočemu zgodovinarstvu. Ona piše bodočo zgodovino v obliki tekočih, samo časovno razporejenih zapiskov, pričeneši s sedanjostjo. Ona je vedno sedanjost, ali vsaj v pretežni meri sedanjost. Občinska kronika končno piše bodočo krajevno zgodovino, to je zgodovino dogodkov v območju upravne občine.

Namen občinske kronike je, da poroča tudi poznim rodovom o delu, o brigah in o uspehih občine in njenih članov. Kakor je občina prirodna, družbena, upravna in gospodarska edinica (§§ 1 in 2 zakona o občinah), tako mora občinska kronika prikazati njeno življenje in razvoj v vseh teh odnosih.

Časovno je torej občinska kronika omejena na sedanjost, sme se pa za trenutek ozreti tudi v preteklost, kolikor je namreč ta še živa v spominu občanov ali v ustnem izročilu. V prihodnost kronika seveda ne sega; ona poroča, ne pa domneva ali prerokuje.

Teritorialno je občinska kronika omejena na ozemlje občine. Dogodke izven občine beleži le, kolikor in kakor so prišli do izraza v občini (na primer o našem osvobojenju ali o smrti kralja Aleksandra: svečanosti in razpoloženje v občini).

Stvarno je občinska kronika skoraj neomejena. Poročati sme in bi morala o vsem, kar se dogaja v občini in je vredno, da se ohrani v spominu tudi poznejšim rodovom. Predvsem bo po-

ročala o občini sami: o njenem imenu, ozemlju, njenih krajih, upravi, imovini, gospodarstvu, delovanju. Potem o zemlji in o naravi: o geoloških in vremenskih pojavih, katastrofah, rastlinstvu in živalstvu, obdelanem svetu, gozdovih, vodah. O človeku: o prebivalstvu občine, njegovih šegah ob raznih življenjskih prilikah, stanovanju, obleki, hrani, družbenem življenju. O gospodarstvu: o kmetijstvu, živinoreji, gozdarstvu, lovu, obrti in industriji, prometu. To je le grobo naštevanje. Podrobno se povrnem k temu ob koncu članka.

Občinska kronika je življenje v občini. Ona veže življenje preteklosti z življenjem sedanosti in sedanost z bodočnostjo, veže rodove in jih uči spoznavati in ljubiti rodno grudo in ceniti izročila svojih prednikov.

Oblika občinske kronike.

Občinska kronika sestoji iz dveh delov: iz kronike v ožjem pomenu besede in iz zbirke prilog.

a) Kronika.

Kronika v ožjem pomenu besede je debela, lepa knjiga, izpolnjena z dobrim pisalnim papirjem. Vezana naj bo v platno z usnjenim hrbtom ali popolnoma v usnje. Ker mora kronika dolgo živeti in bo dosti trpela, je solidna izdelava največje važnosti. Papir naj bo brezlesni, ker običajni pisalni papir iz lesne celuloze prehitro razpade. Taka kronika ne bi doživela niti enega stoletja. Dobro bi bilo, če izda županska zveza enoten vzorec in ga v večji nakladi založi (morda v dveh izvedbah: navadni in luksusni), ker bi le na ta način prišle občine do dobre knjige po zmerni ceni.

Piše se kronika na roko, z dobrim črnilom. Strojna pisava je neprimerna; ne toliko zato, ker se s pisalnim strojem ne da pisati v vezano knjigo, temveč zato, ker je strojna pisava prekratko-trajna. Strojno mastilo se ne vleže zadosti v papir, hitro obledi in se zabriše. V 20 do 30 letih že postane taka pisava težko čitljiva, dočim zdrži ročna, z dobrim črnilom in na brezlesni papir pisana pisava stoletja. Če ima kronist sam zelo slabo pisavo, more svoje zapiske beležiti na posebne liste, odkoder mu jih prepisuje v kroniko oseba z dobro pisavo.

Strani v kroniki morajo biti tekoče numerirane, in sicer ali že v prazni knjigi, ali pa se med delom sproti numerirajo. Slednje je skoraj boljše, ker se kak vpis le ponesreči ali zamaže, tako da je treba dotični list odstraniti. Naknadne izpremembe (iztrgavanja, radiranja) so nedopustne.

b) Zbirka prilog.

Zbirka prilog dopolnjuje kroniko in je, četudi ne ravno neobhodno, pa vendar zelo potrebna in koristna. Za bodoče zgodovinarstvo bo marsikdaj celo važnejša nego kronika sama. Zato se moramo tu malo dalj pomuditi.

V zbirko prilog spada predvsem slika. Že stari kronisti so vpletali v svoje popise slike, iz katerih danes bolj nazorno nego iz popisa samega spoznavamo kraje, kakršni so bili takrat, stavbe, noše itd. Danes stopajo na mesto teh priprostih risb moderna sredstva ponazorovanja: zemljepisna karta, tehnična skica in fotografija. Zlasti slednja, ki je zaradi razširjenosti fotoamaterstva v Sloveniji danes že vsaki občini dosegljiva, naj se ne zamenja. Fotografija je univerzalno uporabljiva; z njeno pomočjo moremo enako kakor s pisano besedo, ali še boljše zadržati vse, kar ima kako vrednost. Kakor vidimo z razstav in publikacij, vričenjajo počasi tudi slovenski fotoamaterji, vsaj najboljši med njimi, poleg čiste umetnosti, ki je bila v fotografiji vedno dvomljiva in sporna zadeva, gojiti realnejša in fotografskemu ustvarjanju primernejša polja ter se postavljajo v službo naroda, ki mu morejo največ koristiti na polju tujskoprometne propagande in domačinstva. Želeti bi bilo le, da se to delovanje vsestransko pospešuje in popularizira, pri čemer morejo poleg fotoklubov veliko storiti tudi občine z osebno propagando, odkupovanjem slik, razpisavanjem nagrad za najboljša dela itd. Koliko bi mi zbrali v kratkem času dragocenega gradiva, če bi se vsi tisoči naših fotoamaterjev vsaj delno posvetili omenjenim nalogam, mesto da tratijo svoj čas in filme z ničvrednim knipsanjem (slednjega ne očitam vsem, pač pa veliki večini). Svoje morebitne umetniške sposobnosti morejo tudi na polju domačinstva v polni meri uveljaviti.

V kroniko spadajo torej poleg zemljepisnih kart in skic, o katerih bo govor pozneje, fotografije vseh krajev in zaselkov v občini, dalje slike po slogu ali kakorkoli zanimivih stavb, zlasti takih, ki se nameravajo v doglednem času podreti in nadomestiti z novimi ali modernizirati, slike notranje opreme (zanimivega pohištva), dalje slike občanov, kakršni so pri svojem delu na polju in pri živini, v obrtni delavnici in v rudniku, pri svojih svečanostih, veselih in žalostnih, slike pomembnih dogodkov v občini, slike o elementarnih katastrofah, slike predmetov spomeniške ali umetniške vrednosti kakor cerkva, kapelice, znamenj in ročnih izdelkov, kolikor so za dotični okoliš značilni, slike zaslužnih občanov, vsakokratnega župana itd. Samo po sebi umevno je, da se uporabljajo lahko tudi ročne risbe in druga dela upodablajoče umetnosti, odnosno njih reprodukcije.

V zbirko prilog se vlagajo dalje izrezki iz časopisov, ki poročajo o važnih dogodkih v občini ali jih komentirajo, izrezki iz uradnih listov, izrezki iz uradnih poročil in iz statističnih razprav in objav, kakor o gibanju prebivalstva, obrti itd. v občini in o ljudskem štetju, izvlečki iz župnih in drugih matic, zbirke krajevnih in drugih značilnih imen, pregovorov, pesmi itd.

Končno spadajo v zbirko prilog tudi poverjeni prepisi važnih listin dokumentarnega značaja in posebno važnih uradnih aktov. Originali naj se hranijo v občinskem arhivu, ker kronika ni arhiv. Pač pa se mora na vsakem prepisu pripomniti, kje je

hranjen original. Listine izredne važnosti se ne hranijo ne v arhivu ne v kroniki, marveč v prostoru, ki je proti ognju in tatvini posebno zavarovan.

Kronika in zbirka prilog se vzajemno izpopolnjujeta. Kronika pripoveduje, priloge pa dokazujejo in razlagajo. Poleg tega dajejo priloge še mnogo podrobnih podatkov, ki se v kroniko samo kot preobširni ali premalo pomembni ne morejo sprejeti, imajo pa, odnosno bodo imeli tudi veliko vrednost. Za modernega kronista velja načelo: kar je drugje napisano ali natiskano, tega ne bo ponavljal. Dotični zapisek bo izrezal (event. prepisal) in ga vložil v zbirko prilog, v kroniki sami pa se bo nanj pozival.

Kronika postane zelo pregledna, če ima obsežno in dobro urejeno zbirko prilog. Čim bogatejša je ta zbirka, tem krajša bo kronika. Tako postane kronika zanesljiv vodnik po zakladih, ki se v teku let naberejo. Zbiranje zgoraj navedenih prilog je torej prav enako važno, kakor pisanje kronike same.

Na zunaj ima zbirka prilog lahko različno obliko. Najenostavnejša je vezan album, v katerega se slike, časopisni izrezki itd. po časovnem redu vlepajo. Izgubiti se ne more na ta način nič. Boljše so pa ločene velike mape, ki se razporedijo po stvarnih področjih in vsebujejo manjše mape s podnaslovi. V te male mape se priloge vlagajo ali vlepljajo. Vse skupaj se hrani v leseni kaseti, ki ima event. še posebne predale po glavnih področjih. Sicer se hranijo priloge in kronika v posebni miznici, ki se da zakleniti. Na koncu članka bom podal vzorec podrobne razporeditve zbirke prilog po področjih.

Najvažnejše v zbirki prilog je red. Vsaka priloga mora dobiti tekočo številko, na katero se kronika sklicuje, event. tudi (za ločene mape) glavno številko odnosno črko in podštevilko. Zaradi lažjega pregleda naj se za kroniko in zbirko prilog sestavlja tudi indeks (abecedno kazalo).

Glede trpežnosti materiala velja za zbirko prilog isto kakor za kroniko, četudi se enaka dolgotrajnost praktično ne bo dala doseči. Na žalost se je trpežnost papirjev in drugega materiala, zlasti tudi nosilcev fotografske slike v zadnjih desetletjih zelo zmanjšala. Kvantiteta in kratkotrajnost sta znak naše dobe. Storititi bo pač, kar se v danih prilikah storiti da. Občina na primer, ki si ne more privoščiti fotografij v trpežni tehniki (n. pr. v bromovem olju), naj vsaj naroči dobavitelju, da slike, namenjene za kroniko, posebno temeljito fiksira in izpere, da ne bodo izbledele že v prvem desetletju. Glede ostalega pa moramo prepustiti zanamcem, da si pravočasno napravijo reprodukcije materiala, ki mu grozi razpad.

Niti kronika, niti zbirka prilog nista namenjeni javnemu vpogledu, vsaj ne brez dobrega nadzorstva. Oboje se hrani — zanamcem. Na vpogled se daje le poklicanim činiteljem, na primer znanstvenikom, ne posodijo se pa ti zakladi najboljše nikomur.

(Dalje prihodnjič.)

Občinski blagajniški posli po novem pravilniku.

(Nadaljevanje.)

Če se rabi saldirani račun namesto pobotnice, se spremeni račun v pobotnico in se plača samo $\frac{1}{2}\%$ taksa. Če je bil račun že kolkovan kot račun, se sme ta kolek vračunati v pobotniško takso. Če pa se predloži račun in pobotnica, mora biti pobotnica kolkovana s $\frac{1}{2}\%$ takso, račun pa še posebej po višini zneska.

3. Po tarifni postavki 24 taks. zakona se za vsa izplačila preko Din 2000.— pobira poleg $\frac{1}{2}\%$ pobotniške takse še 1% pogodbeni taksa. Če se izplačila isti osebi ponavljajo in bodo predvidoma preseгла letno Din 2.000.—, se plača ta taksa tudi od posameznih izplačil.

4. Uslužbenski davek se pobira po posebni lestvici iz § 95 zakona o neposrednih davkih od službenih prejemkov, ki se ponavljajo na mesec, teden ali dan, po § 96 istega zakona pa od službenih prejemkov, ki nastopajo zdaj pa zdaj in se ne ponavljajo redno. Oproščene tega davka so potnine, dohodki dninarjev, ki se jih najema na hitro roko ob nujnih potrebah in službeni prejemki, ki ne presegajo eksistenčnega minimuma. Ta minimum znaša Din 400.— na mesec, Din 100.— na teden ali Din 16 na dan in poleg tega za vsakega zakonskega otroka do 18 let brez stalnega dohodka še po Din 100.— na mesec, Din 25.— na teden ali Din 4.— na dan. Ta eksistenčni minimum se upošteva le pri ponavljajočih se prejemkih, ne pa pri prejemkih, ki nastopajo neredno zdaj pa zdaj.

5. K uslužbenskemu davku se od 1. aprila 1936 dalje pobira še 1% doprinosna taksa od one plače, ki je podvržena obdavčenju.

6. Od 1. aprila 1936 dalje se pobira $2\frac{1}{2}\%$ davek na poslovni promet. Pri tem je treba ločiti skupni in splošni davek na poslovni promet. Načelo pri skupnem davku na poslovni promet je, da naj se davek na vse predmete, ki se izgotavljajo iz ene stvarine ali iz njenih sestavnih delov, plačuje naenkrat pri proizvoznikih, odnosno pri uvozu. Skupnega davka občine navadno ne pobirajo, razen od zakola živali. Splošni davek se pobira od dobav pri trgovcih vselej, kadar ta predmet ni podvržen skupnemu davku, kar je razvidno iz posebne tarife. Skupnemu davku niso podvržena živila za ljudi in živali v nepredelanem stanju in drva. Oproščeno tega davka je dobavljanje lastnih kmečkih pridelkov, krompirja, drva, gramoza in pa vožnje z lastno vprego, če se ne izvršujejo obrtoma. Osebne storitve (delo) so vse podvržene splošnemu davku; izvzeti so mali obrtniki z do dvema

² Davčna stopnja za splošni prometni davek je znašala 1% od izvršenega prometa, ki se je z zakonom z dne 14. avgusta 1932 zvišala na 2%, od 1. aprila 1936 pa na $2\frac{1}{2}\%$.

pomočnikoma. Mora pa župan pri vsaki oprostitvi na pobotnici posebej potrditi s svojim podpisom, zakaj se ni plačal davek na poslovni promet, ker bo drugače krajevna kontrola zahtevala plačilo davka.

7. Občinski uslužbenci plačujejo ali v Pokojninski zavod po zakonu o pokojninskem zavarovanju nameščencev z dne 16. XII. 1906, drž. zak. št. 1 iz l. 1907 (*»Samouprava«* št. 1 iz l. 1931) ali v banovinski pokojninski sklad po uredbi o obč. uslužbencih za svoje pokojninsko zavarovanje in pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev za bolniško zavarovanje po posebni lestvici.

8. Vsi nameščenci in delavci, ki so zavezani socialnemu zavarovanju in vsi prejemki pokojnin iz sredstev samostojnih pokojninskih ustanov plačujejo 0.50% od kosmatega zaslужka, mezde oziroma pokojnine, če od teh svojih prejemkov plačujejo uslužbensi davek najmanj po Din 0.50 dnevno, Din 2.— tedensko ali Din 11.— mesečno, v banovinski bednostni sklad po pravilniku o proračunu *»Bednostnega sklada«* za l. 1937-38 (Sl. l. 1937, št. 26).

9. Po § 58 zakona o samoupravnih cestah (*»Uradni list«* l. 1929, št. 60) morajo vsi državni in samoupravni uradniki in upokojenci plačevati odkupnino za ljudsko delo v denarju v znesku 3 dnevne plače. Pragmatični uslužbenci plačujejo v 2 obrokih od plače brez položajne doklade, če plačujejo uslužbenskega davka do Din 200 letno 10%, od Din 200—500 20%, od Din 500—900 30%, od ostalih uslužbencev in dnevničarjev se pobira ta odkupnina po posebni lestvici.

10. Z uredbo o izvajanju zavarovanja delavcev za onemoglost, starost in smrt (Sl. l. 1937, št. 28) se bo od 1. sept. 1937 dalje pobiral posebni prispevek za starostno zavarovanje delavcev.

Odtegljaji pod tekočimi številkami 1 (pobotniška taksa) 2 (računska taksa) 3 (pogodbena taksa) se pobirajo v kolkih, vsi ostali odtegljaji pa se pobirajo v gotovini in se odtegljaji vpisujejo v depozitni dnevnik med dohodke, ko se izplačajo, pa med izdatke.

Izplačevati se sme samo na predpisno kolkovano in podpisano pobotnico v smislu § 52 pravilnika. Če stranka ne zna pisati, se mora opraviti izplačilo vpričo 2 prič, ki se podpišeta na pobotnici s črnolom.

Pobotnice je takoj kolkovati; zato naj ima občina v zalogi potrebno število kolkov, ki se lahko nabavijo iz tajnikove ročne blagajne, od koder se nabavljajo tudi vse uradne tiskovine. Nalepljene kolke je takoj uničiti z zumbo, ali kjer te ni, z uradnim žigom.

5. Izplačila iz občinske blagajne odnosno nakazila se naj po možnosti vrše le ob izplačilnih dnevih. Izkušnja je pokazala, da se vrši blagajniško poslovanje v onih občinah, kjer imajo uvedene stalne izplačilne dneve, v največjem redu. Izplačilne dneve je določiti enkrat ali dvakrat na mesec, krajevnim potrebam pri-

merno, vedno ob stalnih dnevih, in jih razglasiti na krajevno običajni način. Stranke je počasi navaditi, da se določenih izplačilnih dni držijo. Ob izplačilnih dnevih počiva drugo delo. Navzoči so župan, blagajnik in tajnik, od katerih ima vsak svoje posebno opravilo, t. j. župan nakazuje, blagajnik izplačuje odnosno izpolnjuje čekovne nakaznice, tajnik pa vpisuje vplačila in izplačila v blagajniške knjige. Ob koncu izplačilnega dneva je podana možnost, da se ugotovi blagajniško stanje in primerja z gotovino. Morebitno napako je na ta način mogoče takoj najti in odpraviti. Nikdar pa naj blagajnik ne izplačuje na cesti ali kjerkoli drugje in brez županovega plačilnega naloga. Tudi ni dopustno zalagati pri izplačilih svoj denar.

4. *Občinski denar je hraniti v železni blagajni.* Brez železne blagajne je pravilno poslovanje po novem pravilniku nemogoče. Po čl. 84, toč. 2. pravilnika je v blagajni hraniti ves občinski in depozitni denar. Po miznicah in predalih se obč. denar v nobenem primeru ne sme hraniti čez noč. Nujno je potrebno, da si vsaka občina priskrbi železno blagajno z več različnimi ključi; en ključ imej blagajnik, drug različen ključ po župan kot soključar. Z dovoljenjem okrajnega načelnika je lahko soključar tudi tajnik, če je to za poslovanje bolj prikladno. Dvojniki ključev so depozirani pri davčni upravi (čl. 45 pravilnika).

Dokler nima občina železne blagajne, je najti drug način, kako denar varno hraniti. Ni dopustno, da hrani obč. denar blagajnik ali kdo drugi skupaj s svojim denarjem. Občinski denar je hraniti vedno strogo ločeno od zasebnega. Ob zaključku izplačilnega dneva je ostanek gotovine prešteti, sestaviti zapisnik, denar vložiti v kuverto in ga zapečatiti. To kuverto z denarjem vzame v oskrbo blagajnik ali kdo drugi, ki bo za denar odgovarjal in ga hranil na varnem do prihodnjega izplačilnega dneva. Vse potrebno je ukreniti, da bo pri občini kolikor mogoče malo gotovine, največ do Din 500.—.

Zadnje čase se vedno pogosteje pojavljajo v l o m i v občinske urade in občinske blagajne, pri katerih pade vlomilcem v plen večja ali manjša vsota občinskega denarja. Kraljevska banska uprava je izdala že več okrožnic, iz katerih je razvidno, kakšne mere in ukrepe morajo občine podvzeti, da se prostori, v katerih se nahaja občinska blagajna in zaboj za mob. material, učinkovito zavarujejo. Predvsem morajo biti v redu kjučavnice in zapahi, pritlična okna zavarovana z železnimi križi, ki morajo biti vdelani v les odnosno v zid. V prostoru, kjer se nahaja blagajna in mob. material, je pripraviti ležišče za občinskega slugo. Da se bodo vsi ti ukrepi tudi dejansko izvršili, odgovarja župan. Če se po izvršenem vlomu v obč. pisarno pri preiskavi dožene, da se je vlom posrečil le radi tega, ker niso bili podvzeti vsi varnostni ukrepi, bo odgovarjal župan za vso nastalo škodo.

Opaza se, da občine nabavljajo stare, obrabljene blagajne, ki današnjim vlomilcem ne nudijo skoro nobene ovire več. Po navadi

manjka dvojnih ključev. Blagajna brez ključev-dvojnikov je nerabna, ker se ne ve, v čigavih rokah so dvojniki. Takih blagajn naj občine ne kupujejo.*

5. Po čl. 85. pravilnika bi naj občine uporabljale za vsa izplačila in vplačila poštne hranilnice. Z okrožnico II. No. 8028/1 z dne 15. marca 1935 je kr. banska uprava odredila, da morajo vse občine otvoriti čekovni račun pri poštni hranilnici. Občine so to tudi izvedle in pristopile k čekovnemu računu. Ob prilikah uradnih revizij pa se ugotavlja, da občine v čekovnem uradu naloženo gotovino zopet dvigajo in v gotovini izplačujejo strankam, mesto da bi za vsako posamezno izplačilo blagajnik izpolnil čekovno nakaznico in bi čekovni urad izvršil izplačilo po pošti.

(Dalje sledi.)

A. J.:

Računski zaključki v prekomasiranih občinah.

V § 99. zakona o občinah je odrejeno, da se morajo pri pregrupiranju občin v prvi delovni seji občinskega odbora skleniti novi proračuni. Z ozirom na to zakonsko določilo je kraljevska banska uprava izdala posebno okrožnico II. No. 21.269/1 z dne 31. junija 1936, v kateri se pojasnjuje, do kdaj velja v pregrupiranih občinah stari proračun, kdaj se zaključijo računске knjige in kdaj se morajo sestaviti obračuni bivših občin.

Pri izvajanju tega zakonskega določila pa so se pokazale nepredvidene ovire, ki so imele za posledico, da se je morala nekaterim občinam odobritev novo sestavljenih proračunov zavrniti in da se jim je naročilo, da gospodarijo po proračunih, ki so bili veljavni pred komasacijo občin.

Davčne uprave porazdelijo samoupravne doklade na davkoplačevalce enkrat na leto; zaradi pomanjkanja osebja jim je tehnično nemogoče, da bi eventuelne poznejše spremembe med proračunskim letom upoštevale in doklade na novo porazdelile. Vsled tega so se odobravalni prekomasiranim občinam samo tisti proračuni, ki so izkazovali isto višino doklad, kakor so se pobirale v prejšnjih občinah. Tako so prišle nekatere občine v položaj, da od dneva prevzema občinskih poslov pa do 31. III. 1937 nimajo odobrenih proračunov, so pa kljub temu začele samostojno voditi blagajniške knjige; izplačevale so se jim doklade, pobirale trošarine in takse in izplačevali so se tudi izdatki za občinske potrebsčine. V novih občinah so po večini ljudje, ki jim novejši predpisi niso poznani in zato gospodarijo na način, kakor je bil v navadi še v bivših malih občinah, ko se ni nikdo med proračunskim letom oziral na odobreni proračun. Zato niso niti najmanj postali pozorni na to, da so prav za prav brez odobrenega

* Priporočamo vsem občinam nabavo moderne blagajne pri domači tovarni blagajn v Mariboru in opozarjamo na inserat te tovarne na 5. strani ovitka. Opomba uredništva.

proračuna in da ne morejo izvajati določil § 100. zakona o občinah, ki pravi, da se mora občinsko finansiranje vršiti po proračunu, kakor je odobren. Na resnejšo težavo nalete te občine šele sedaj, ko bi morale sestaviti obračun, obračun pa se dá sestaviti le na podlagi odobrenega proračuna.

Da se spravi to poslovanje v sklad z zakonitimi predpisi in navodili o sestavi obračunov, morajo pregrupirane občine, ki niso imele odobrenega proračuna po § 99. zakona o občinah, vse pobotnice, protipobotnice in ostale računске priloge z blagajniškimi knjigami vred izročiti občini, iz katere je nova občina nastala in v katere imenu je gospodarila po njenem proračunu. Pri teh občinah se ponovi postopek, kakor je bil uveden v dobi od 1. januarja 1954 do 31. marca 1954, ko so nove občine morale sestavljati obračune za bivše občine, čeprav se je vršilo gospodarstvo skupno za celo novo občino. V praksi se bodo pri tem pojavile nepredvidene komplikacije in bo treba poedine primere razpravljati individualno. Občine, ki si ne bodo mogle same pomagati, naj zaprosijo za pomoč pri banski upravi.

V poštev prihajajo ti-le primeri:

- a) občina se je v celoti razdelila na dve ali več novih občin;
- b) iz dveh ali več občin je nastala nova združena občina;
- c) deli dveh ali več še obstoječih občin tvorijo novo občino;
- d) deli ene ali več občin se priključijo drugi občini.

V primeru pod a) je bilo mogoče sestaviti nov proračun od 1. novembra 1956 do 31. marca 1957 z isto doklado, kakor se je pobirala v bivši občini. Bivša občina je morala voditi blagajniški dnevnik do 31. oktobra 1956 in ga pustiti nezaključenega še štiri mesece, to je do 31. februarja 1957. Od 1. novembra 1956 do 31. marca 1957 so morale voditi nove občine že nove blagajniške dnevnike po novih proračunih, in jih morajo zaključiti štiri mesece po prvem aprilu 1957. Če pa nimajo nove občine proračuna, morajo vse dohodke in izdatke od 1. novembra 1956 do 31. marca 1957 združiti v en obračun na podlagi proračuna bivše občine za leto 1956/57.

Težavnejša je sestava obračunov v ostalih primerih, ko ni bilo mogoče sestaviti novih proračunov zaradi različne višine doklad v poedinih delih občin. Tukaj je treba vse dohodke in izdatke porazdeliti na bivše občine ali v celoti, ali pa delno po določenem ključu z ozirom na višino davčnega predpisa. Ključ je določiti tudi za prevzem aktiv in pasiv. Prevzem bi se naj izvršil na podlagi sporazuma zainteresiranih občin po naslednjih načelih: dolgove za šole in občinske reveže je prevzeti v celoti, in sicer vsaka občina za svoje ozemlje. Dolgove, nastale iz skupnega gospodarstva, je porazdeliti po prej omenjenem ključu. V primeru, da nastane pri izvajanju takšnega sporazuma med občinami spor, je postopati po § 7. zakona o občinah in se je sporazumeti odnosno odločiti v razsodišču, ki ga sestavi okrajno načelstvo in v katerega volijo prizadete stranke po dva predstavnik.

Iz občin

Stanovanje šolskega upravitelja.

V tukajšnji občini se nahaja šolsko poslopje s tremi razredi in stanovanjem za šolskega upravitelja. Poslopje je staro že nad 100 let. Leta 1929. se je moralo to poslopje dozidati radi naraslega števila šoloobveznih otrok, tako da je sedaj štirirazrednica. Pri tem je občina, odnosno krajevni šolski odbor zabredel v dolg, ki znaša danes še 80.000 din in se amortizira z rednimi letnimi anuitetami.

Dosedanji nadučitelji oziroma šolski upravitelji, ki so bili na svojem službenem položaju na tej šoli, so bili zadovoljni s stanovanjem v tem posloppju, ki šteje dve sobi s kuhinjo. Ni pa zadovoljen novoimenovani šolski upravitelj, ki zahteva, da se četrti razred, ki trenutno ne služi kot šolska soba in je začasno odvečen, prezida v stanovanjski prostor in priključi njegovemu stanovanju. Ker pa bo sčasoma le nastala nujna potreba, da se preuredi zopet v učni razred, smo mnenja, da upravitelj ni upravičen zahtevati, da se prostor sploh odtegne namenom šolskega pouka ter prezida.

Kljub navedenim dejstvom šolski upravitelj vztraja na svojem predlogu ter je zahteval komisijo pri pristojnem okrajnem načelstvu, ki se je sestala brez vednosti občine in krajevnega šolskega odbora ter je o tem predmetu razpravljala in sklepala brez prisotnosti njihovih zastopnikov. Obč. Z.

Dokler ni znano mnenje te komisije, ali na njegovi podlagi sloneča odločba, je težko kaj ukreniti. Zanimivo je le, da se obravnava vaša zadeva popolnoma preko upravne in šolske občine, kar gotovo ni prav. Odstopili smo zadevo na pristojno mesto. Uredn.

Krajevni leksikoni in almanahi. Pod tem naslovom smo v 2. številki »Samouprave« (stran 66) svarili občine pred preuranjenim nakupom krajevnih leksikonov (repertorijev itd.), ponujanih od zasebnih založništev. Pri tem ni bil mišljen veliki krajevni leksikon, ki ga je izdala naša oficialna Zveza za tujski promet za Slovenijo in ki je pred kratkim izšel. Zal je izšel malo prezgodaj — pravkar je v teku obsežna prekomasacija občin — in zato glede upravne razporeditve precejšnjega števila občin in krajev v kratkem ne bo več točen. Kljub temu pa ima, že zaradi svoje bogate vsebine in skrbno zbranega gradiva, pri čemer so sodelovale tudi vse občine, svojo trajno vrednost. Zato ga občinam priporočamo.

Vsem gg. županom in občinskim tajnikom priporočamo nabavo

ZBIRKE OBRAZCEV
po uredbi o občinskih uslužbencih in občinskih statutih po § 90 zakona o občinah, prirejene po dr. Vl. Kukmanu. Knjižica, ki bo vsaki občini dober pripomoček, stane Din 25- (s poštnino Din 27-).

Vprašanja in odgovori

17. Premestitev občinskega urada.

Sedež naše občine je v T. Občinski odbor je pa sklenil s tričetrtinsko večino, da se občinska pisarna premesti v drugo vas, seveda v območju občine, in to zaradi večje varnosti, ker je pisarna sedaj preveč na samem. Okrajni načelnik mi je na moje osebno vprašanje odgovoril, da pisarne ne smem prestaviti, četudi bi znašala razdalja od sedanjega do bodočega mesta v našem primeru samo 700 m. — Kaj nam je storiti, da dosežemo preselitev občinske pisarne na zaželeno mesto? Obč. T.

Odgovor: Po zakonu o občinah je sedež vsake občine trajno določen in se more spremeniti samo s kraljevim ukazom na predlog ministra za notranje posle. Na tem sedežu mora občina imeti na primernem mestu svoj občinski dom odnosno — dokler ne poteče 15 letni rok, ki ga je zakon dal za te zgradbe — si mora najeti primerne lokale za namestitev občinskega urada. Če hoče občina izpremeniti svoj sedež, to je, ga prenesti v drug kraj (v istem kraju je premestitev urada vsak čas dopustna), vložite zadevno prošnjo, ki jo dobro obrazložite in ji priložite sklep občinskega odbora. — Izjeme začasne narave se tolerirajo. Takih slučajev imamo precej, ker so včasih neizogibne. Trajno pa občinski urad ne more biti nastanjen v kraju izven sedeža občine. — Morda se vam posreči tudi taka izjema. Obrnite se s posebno prošnjo na okrajno načelstvo odnosno bansko upravo.

18. Cestna razsvetljava.

Tukajšnja občina namerava na nekaterih mestih reducirati cestno razsvetljava z ozirom na to, ker ni proračunskega kritja in ker so dohodki občine padli na minimum. Tako namerava odstraniti električno svetilko, ki je pritrjena sedaj na neki gostilni ter jo prestaviti na blizu stoječe poslopje, v katerem sta dva urada. Razdalja teh stavb je ca. 50 m. — Prosimo pojasnila, ali sme občina to namero izvršiti in ali se more lastnik hiše, na kateri je luč sedaj, pritožiti. Dalje prosimo pojasnila, ali sme občina nekaj svetilk cestne razsvetljave reducirati, ker ni proračunskega kritja. Dohodki občine padajo dnevno in občina ima zelo nujne druge obveznosti, katerih pa ne more poravnati. Obč. V.

Odgovor: Kakor je bilo pojasnjeno že v 1. številki »Samouprave« (vprašanje številka 5), ureja cestno razsvetljava občina kot krajevno policijsko oblastvo samostojno in po lastnem predudarku. Zato sme razsvetljava tudi reducirati, ako nima sredstev. Redukcija seveda ne bi smela iti tako daleč, da bi trpela varnost javnega prometa. — Da bi se morala pritrčiti javna svetilka baš na njegovo hišo ali da se z njegove hiše ne bi smela odvzeti, tega seveda ne more zahtevati noben hišni lastnik, in tudi od vas omenjeni gostilničar ne. Svetilka služi javnim, ne pa zasebnim interesom.

19. Pobiranje takse za potrdila.

Nešteto občanov prihaja v občinsko pisarno z raznimi prošnjami, naslovljenimi na državne in samoupravne urade, da bi jih naj občina priporočila ali resničnost navedb potrdila. — Ali se naj od teh potrdil vedno zahteva predpisana taksa 20 Din po tarif. post. 3.—4. taks. zak., četudi gre za malenkostne zadeve? Tukajšnja občina ne izda nobenega potrdila in priporočila brez takse, če ni priloženo ubožno spričevalo. Ljudstvo se pa huduje in pravi, da v drugih občinah teh taks ne pobirajo. Obč. K.

Odgovor: Popolnoma pravilno ravnate, ko zahtevate od strank plačilo predpisane takse 20 din, pač pa postopajo občine, ki dajejo potrdilo brez takse, protivno odredbam zakona o taksah, ki pravi, da podleži vsako potrdilo, ki ga izdajajo občine na strankino prošnjo, taksi 20 din po tarif. post. 3. in 4. t. z., četudi občina pritisne na prošnjo samo pečat in mu pristavi podpis župana.

Ker so pa v večini slučajev taka potrdila (priporočila) občine brez-predmetna, odnosno nepotrebna, za štranke pa pomenijo v mnogih primerih občuten izdatek, ne da bi imele kako korist od tega, je najboljše, če strankam odsvetujete, da prosijo za takšna potrdila.

20. Kolkovanje vlog ubožnega značaja.

Z ozirom na izpremembo čl. 15. zak. o taksah s § 26. finanč. zakona za l. 1936/37 (Sl. l. 1936, št. 35), po katerem so podvržene kolkovanju vse vloge, prošnje, pritožbe itd., prosimo za pojasnilo, kako je postopati pri vlogah in prošnjah, ki so izrecno ubožnega značaja, to je pri raznih prošnjah za podpore, za ubožna spričevala, ko vlagatelj takih prošenj ne zmorejo plačila takse.

Obč. G.

Odgovor: Ministrstvo financ je pod št. 55293-III z dne 23. 8. 1936 v tej zadevi pojasnilo, da se morajo tudi prošnje za podpore in za ubožna spričevala taksirati po tarif. post. 1. t. z., to je z 10 din od 1. IV. 1937, dalje v smislu novega finančnega zakona za l. 1937/38 (Služb. list za l. 1937, št. 31.), ko se je ta taksa povišala od 5 din na 10 din.

K temu se pripominja še tole: Vloga brez takse ali z nezadostno takso se vpiše v opravljeni zapisnik, vlagatelju pa se pošlje najkasneje v 5 dneh kolkovni poziv in zahteva, da položi v roku 30 dni predpisano takso. Če takse v tem roku ne položi, se bo smatralo, da vloga vobče ni bila vložena.

Uslužbenec, ki vzame v delo vlogo, za katero taksa ni plačana, ali ni plačana zadostno, se kaznuje v korist državne blagajne v denarju od 30 din do 500 din. To kazni izrekajo pristojna finančna ravnateljstva. Proti tej odločbi ni pritožbe.

21. Cirilica in tuji jeziki.

Ali smo župani in občinski tajniki obvezani, da čitamo dopise, vposlane v cirilici? Učil sem se samo latinice in tudi pozneje mi ni bila dana prilika, da se priučim cirilici. Ali lahko vračam take, zame nečitljive dopise in odloke? Ali bi nam jih mogoče moralo tolmačiti sresko načelstvo? — Isto velja tudi za dopise v nemščini, ki prihajajo vedno samo glede terjatev.

Obč. T.

Odgovor: Po §§ 29. in 73. zakona o občinah ne more postati župan, kdor ne govori in ne piše službenega jezika. Službeni jezik pa je v naši državi po členu 3. ustave srbsko-hrvatsko-slovenski, torej tudi slovenski. Za kvalifikacijo za mesto župana (in za člana občinske uprave) zadošča torej znanje slovenščine v govoru in pisavi. Uradovanje v srbsčini, katere pismo je cirilica, ni izrecno nikjer predpisano. Toda iz cit. določila ustave moremo sklepati, da se morajo v celi kraljevini sprejemati vloge in uradni dopisi, vposlani v srbsčini ali v hrvaščini (srbohrvaščini v cirilici ali v latinici) ali v slovenščini. Dolžni ste torej dopise v cirilici sprejemati in nanje odgovarjati, slednje seveda v slovenščini in latinici. Enako mora srbska občina sprejeti slovenski dopis, ker je slovenščina tudi službeni jezik. Odgovorila bo nanj v srbsčini (in cirilici). Obema občinama bo prečitavanje dopisa v srbsčini, odnosno v slovenščini morda enako težko; toda od zavrzanja ne bi imel nikdo koristi, splošna uprava pa veliko škodo. Razen tega bi se kršila ustava. Potrudite se zato, kar vam je le mogoče. Če pa kakega dopisa le ne morete razbrati — na roko pisana cirilica je včasih res težko čitljiva — naprosite nadzorno oblastvo, da vam dopis prenese v latinico ali v slovenščino, v čemer se vam bo rade volje ustreglo, ker gre po večini itak za državne posle. — Dopise v nemščini lahko zavrnete, ker nemščina ni službeni jezik. Isto velja za druge tuje jezike. Ravno sekiranja vam pa ne moremo priporočati; saj gre tu večinoma za izseljence, torej za naše ljudi, ki bi utegnili od zavrnitve utrpeti škodo (nujnost slučaja: zapor, bolnišnica itd.). Odgovor za inozemstvo sestavite v slovenščini in ga pošljite po službeni poti (preko sreskega načelstva).

Iz Županske zveze

Poročilo o izrednem občnem zboru Županske zveze.

(Nadaljevanje.)

V zvezi s tem vprašanjem naj omenim tudi, da so se pri komasaciji občin v letih 1954 in 1955 napravile velike upravne pogreške s tem, da se je imovina bivših občin v mnogih slučajih preko določil enostavno prenesla na novo komasirano občino, mesto da bi se bila pustila bivši občini, ki bi jo mogla, organizirana v podobčino, še naprej samostojno upravljati. Nastalo je s tem veliko nepotrebnih sporov.

Zakon o narodnih šolah in drugi šolski zakoni nalagajo upravni občini velika bremena, ki tvorijo v večini občinskih proračunov največjo postavko, v nekaterih občinah do 70% vseh izdatkov, ne da bi dali občini tem bremenom primeren vpliv na šolske finance. Danes nima občina skoro nobene ingerence več na gospodarstvo šolske občine, temveč je goli plačnik. Izpremeniti se mora precej določb ljudskošolskega zakona, zlasti določbe o sestavi in o odobravanju šolskega proračuna ter njega vnašanju v občinski proračun. Uveljaviti se mora načelo: kjer plačujemo, tam soodločujemo.

Naša nadaljnja zahteva je, da se odpravijo osebne dajatve občine za šolstvo; država naj prevzame vse personalne izdatke za učiteljstvo. Šolske globe naj pridejo v prid občini. Določba o posebnih prispevkih veleindustrije za šolstvo se naj izpremeni tako, da se bo dala v praksi izvajati; kajti po sedanjem besedilu zakona je pri nas neuporabljiva. Ustanovijo naj se zopet okrajni šolski odbori in nanje prenesejo posli, ki jih ima sedaj okrajno načelstvo.

Napram novo uvedeni banovinski šolski dokladi je danes težko zavzeti definitivno stališče, ker bi bilo to preuranjeno. Pritožbe občin z razmeroma nizkimi rednimi šolskimi izdatki in visoko davčno osnovo so pač mnogoštevilne; kakšen pa bo končni učinek nove ureditve na gospodarstvo vseh občin v banovini in banovine same, bomo šele videli. Zvezin odbor bo sledil temu vprašanju z vso pozornostjo ter o njem poročal takoj, ko bo to mogoče. Protestirati pa moramo župani že danes proti načinu odvajanja banovinskih doklad šolski občini, ki nam odvzema vsako možnost kontrole nad uporabo tega denarja.

Okrajni cestni odbori v obliki, kakršno imajo danes, pač ne morejo nikogar zadovoljiti. Razširjenje njihovih pravic je tu nujno potrebno, ako hoče država, da bo ljudstvo z veseljem in požrtvovalnostjo sodelovalo. Dokler bo cestna uprava tako birokratska, kakor je dosedaj, dokler bo treba n. pr. za vsako škarpo ali za vsak cestni kanal tehničnega načrta, proračuna, odobritve, razpisa dobave, tako da se lahko čez dve leti srečno prične s položitvijo cevi, tako dolgo ni pričakovati uspešnejšega dela. Županska zveza je sicer že storila potrebne korake, da se razmere izboljšajo. Na banski upravi je v delu načrt za razširjenje cestne samouprave. Potrebna je temeljita izpremema sedanjega cestnega zakona, ki je vzel cestnim odborom vso avtonomijo in jih degradiral v pomožne organe državnih uradov. Pozdravljamo pravkar uzakonjeno spremembo predpisa, po katerem je bil načelnik cestnega odbora vsakokratni župan občine na sedežu okraja; čisto prav je, da se cestni načelnik svobodno postavlja odnosno voli izmed za to stroko najsposobnejših javnih delavcev v okraju.

Tudi novi lovski zakon je prinesel občini več nevšečnosti. Škodujejo ji prevelika, po zakonu nedeljiva lovišča, nastala s komasacijo občin in predolge zakupne dobe. Oboje vpliva neugodno na višino lovske zakupnine, škoduje pa tudi lovu samemu, ker se skrivajo običajno za formalnimi zakupniki velikih lovišč večje družbe, ki lovišče samo izkoriščajo. Premalo so zaščitene kmetijske kulture pred škodljivo divjačino. V občinah, kjer tvori lovska zakupnina del občinskih proračunskih dohodkov, naj bi tudi lastniki lastnih lovišč dajali občini sorazmeren prispevek. Polovica lovskih

glob naj bi se iztekala v občinsko blagajno. Sploh so v zakonu interesi kmetijstva in občin preveč zapostavljeni.

Tudi z novimi zdravstvenimi in kmetijskimi institucijami ne moremo biti zadovoljni. Boljša so bila zdravstvena okrožja, kakor smo jih imeli. Okrajni kmetijski odbori radi premalih sredstev dolgo niso mogli v življenje in tudi danes ne morejo dosti ustvarjati. Mnenja sem, da bi bilo potrebam slovenskega naroda najbolj ustrezno, če se vse te ustanove odpravijo, mesto njih pa ustanovi ena sama okrajna korporacija, ta pa kot samostojna pravna oseba in samoupravna edinica s široko samoupravo in lastno finančno oblastjo, korporacija, v kateri bi bili združeni vsi, celi okraj zadevajoči cestni, zdravstveni, kmetijski, socialni in drugi skupni posli, torej nekak okrajni zastop, kakor smo jih imeli pred l. 1929 na bivšem Štajerskem. S tako korporacijo, ki jo imajo v podobni obliki tudi sosedne države, bi bila izpolnjena zevajoča vrzel med občino in banovino, ne da bi se s tem morala ustvariti trostopna instančna pot. Delo v okraju bi se koncentriralo v enotni korporaciji in okraj bi prevzel vse naloge, ki jim občina ni kos, banovina pa predaleč. Razširitev občinske samouprave, oživotvorjenje že tako dolgo obljubljenе banovinske samouprave ter ustanovitev navedenih okrajnih samouprav, to so naše velike in iskrene želje. Z uresničenjem, do katerega pa smo najbrž še daleč, bi se vrnilo tisto veselje do javnega dela, ki je v naši preteklosti ustvarilo toliko dobrin.

Navedel sem vam v gornjih besedah samo nekaj glavnih težkoč, ki tarejo naše samouprave. Pa jih je še dosti drugih! Naloga nas županov je, da opozarjamo nanje zakonodajno in eksekutivno oblast in da stremimo z vsemi zakonitimi sredstvi za tem, da se odpravijo. To pa moremo z uspehom storiti samo organizirani v krepko zvezo, ker bo samo ta mogla dati našim zahtevam potreben poudarek. Delajmo zato tudi za našo župansko zvezo, da se povzpne do pomena, kakršnega je imela v naši preteklosti in kakršen ji kot zvezi izvoljenih ljudskih predstavnikov tudi po vsej pravici gre.

(Dalje prihodnjič.)

Spomenik neznanemu slovenskemu vojaku. Zveza bojevnikov je poslala vsem županom spomenico o postavitvi spomenika neznanemu slovenskemu vojaku in o preureditvi parka pred cerkvijo Marije Pomočnice na Brezjah v ta namen. Ker gre za velevažno vseslovensko kulturno zadevo, vabimo vse občine, da se pozivu Zveze bojevnikov odzovejo in nakažejo odboru prispevek, primeren finančni moči občine. Županska zveza.

Usem županom!

Trgovcem na deželi
izdatne popuste!

Občinske pisarne so danes živahni uradi. Za pisarne je treba papirja, črnila, računskih knjig, sejnih zapisnikov, map, registratorjev, kuvert in pisem z napisom, peres (nalivnih), svinčnikov. - Naročajte vse pri največji zadruzi te vrste

„Novi založbi“ v Ljubljani, Kongresni trg št. 19

Občinski uslužbenec

GLASILO ZVEZE POKRAJINSKIH OBČINSKIH USLUŽBENCEV

Japelj V.:

Predlog občinskih uslužbencev za izpremembo zakona o občinah in uredbe o občinskih uslužbencih

K § 23. z. o. (izgon iz občine).

(Nadaljevanje.)

S pavšalnim določilom, da imajo prebivalci občine pravico prebivati v občini »kolikor ni to po veljavnih predpisih določeno drugače«, se je občini naložilo veliko breme. Doslej so občine imele možnost, da brez večjih formalnosti izženejo vlačugarje, delomrzneže, konkubine, cigane itd. Glede na določila novega z. o. pa so občinske odgonske postaje skoraj prenehale poslovati. Kljub »širokogrudnosti« zakona pa naše občine še nadalje skušajo ovirati bivanje takim osebam, v strahu, da občino po preteku določene dobe ne bo zadela dolžnost, priznati takim osebam domovinstvo.

K § 79. z. o. (državni posli občine).

Določba tega člena občine zelo obremenjuje z delom, pa tudi s stroški. Leto za letom se občinam nalagajo novi posli, ako tudi z. o. določa, da se mora potem tudi poskrbeti za kritje stroškov, ki so združeni s tem poslom. Trdim, da niti ena oblast nima pregleda o obsežnosti poslov, ki jih danes vrše naše občine. Delo, ki je občinam naloženo, je tako ogromno in obsega toliko panog, da nameravam v eni prihodnjih števil »Samouprave« podati opis del, ki jih danes občine vrše, ker bodo potem naša oblastva dobila pregled, kake posle nam nalagajo upravne, davčne, finančne, itd. oblasti in šele po tem opisu se bo mogla pravilno oceniti neumorna marljivost naših županov ter občinskih uslužbencev. Zadnja leta bi morale občine po nalogu ministrstva znižati proračun pri materialnih izdatkih za 20%, osebne izdatke pa za 10% s tem, da znižajo stanje osebja. Vsak g. župan in stanovski tovariš pa mi bo pritrdil, da je nujno potrebno zvišanje števila osebja, ako hočemo zmagovati naraščajoče delo. Znižanje materialnih razhodkov je seveda nemogoče, kajti pretežni del občinskih izdatkov tvorijo razhodki za šole, socialno skrbstvo in ceste. Vse do letos se šolski proračuni niso znižali, revežev je vsako leto več, ceste je tudi treba vzdrževati, izdatkov zanje ni možno znižati kar za 20%.

K § 85. z. o. (pristojnost občinske uprave).

Točka prva tega člena določa, da spada v pristojnost občinske uprave »neposredno upravljanje občinske imovine«. Baš ta točka se menda niti v eni občini ne pojmuje pravilno, niti revizorji glede tega nimajo enotnega mnenja. Znano mi je, da mnoge občinske uprave sklepajo o podporah, o gradbenih delih itd. ter se sploh smatrajo nekako »notranjo vlado«, medtem ko je občinski odbor »narodno (občinsko) predstavništvo«. Tako naziranje je vsaj po mojem zasebnem mnenju pravilno. Ali naj občinski odbor sklepa na javni seji, da se bo namestila še ena svetilka na tej cesti? Mnenja sem, da naj občinski odbor sklepa le o večjih, zelo važnih zadevah, vse manjše zadeve pa naj se prepuste občinski upravi. Zato je nujno potrebno, da se področje občinske uprave primerno razširi in pa da se točka 1. § 85. z. o. glede pojma »neposredno upravljanje občinske imovine« razjasni.

Občinski uslužbeni.

Glede izpremembe §§ 85. do 91. z. o. smo ministrstvu in narodnemu predstavništvu podali točno formuliran predlog, ki se glasi:

§ 85.

Banovinski svet izda uredbo o občinskih uslužbencih, v kateri predpiše: splošne pogoje za sprejem v službo, najnižjo kvalifikacijo za vsa uslužbenska mesta in način popolnjevanja teh mest, rok, do katerega se morejo sprejemati v službo kandidati s kvalifikacijami po dosedanjih predpisih, opravljanje službenih dolžnosti, prestanek službe, določitev najnižje plače in službenih prejemkov, napredovanje v službi, kakor tudi pokojnine za vsa uslužbenska mesta in njeno računanje, disciplinsko odgovornost, kakor tudi sestavo disciplinskega sodišča in postopek pred njim.

Vse ostalo besedilo in dodatek iz letošnjega finančnega zakona bo pač moralo ostati neizpremenjeno. Sledi pa naj dalje tole besedilo:

Predpisi te uredbe ne smejo biti slabši kot so veljavni ustrezni predpisi za državne uslužbence.

Ob nedostatku drugih predpisov se bodo uveljavili za občinske uslužbence analogno odnosni predpisi, po katerih so regulirana službena razmerja državnih uslužbencev.

Občinski uslužbenci in vpokojenci so oproščeni plačila dekretnih in vseh ostalih taks za vloge ali pritožbe v zadevah osebnih ali rodbinskih pravic po tem zakonu in ostalih predpisih, s katerimi se ureja njihovo službeno razmerje kakor tudi za priloge uslužbenškega lista.

Vsi prejemki obč. uslužbencev in vpokojencev so oproščeni plačila vseh samoupravnih doklad oziroma davščin.

Občinski uslužbenci in vpokojenci imajo pravico do vseh ugodnosti, katere uživajo državni uslužbenci.

K § 88. z. o. (pokojninski sklad).

Vse besedilo prvega odstavka tega člena naj ostane neizpremenjeno, le zadnji stavek prvega odstavka naj se izpremeni in glasi:

Prav tako je tudi banovina in država dolžna, da daje vsako leto svoj prispevek v pokojninski sklad občinskih uslužbencev, dokler ne postane sklad aktiven.

§ 89.

Težje prekršitve službenih dolžnosti iz težje oškodbe stanovskega ugleda sodi občinsko disciplinsko sodišče pri okrajnem sodišču, v drugi stopnji pa občinsko disciplinsko sodišče pri upravnem sodišču. V obeh sodiščih morajo biti zastopani tudi občinski uslužbenci.

Utemeljitev in pojasnilo:

Izpremembe in dopolnitve §§ 85. do 91.: Za občinske uslužbence je naravno najvažnejše poglavje VI. zakona o občinah, ker obravnava odredbe o občinskih uslužbencih.

Predvsem bi se moral izpremeniti § 85. z. o., ki predvideva uredbo o občinskih uslužbencih. Ako se na vsak način hočejo z uredbami banovinskega sveta normirati službena razmerja občinskih uslužbencev, potem bi take uredbe morale biti vsaj slične in da jih koordinira sam zakon glede glavnih odredb. Znano nam je, da se na žalost banovinske uredbe zelo razlikujejo med seboj in da so nekatere uredbe tudi pomanjkljive.

(Dalje prihodnjič.)